



117:e plenarsessionen den 7–8 april 2016

## YTTRANDE

**UPPFÖLJNING AV DE FEM ORDFÖRANDENAS RAPPORT  
"FÄRDIGSTÄLLANDET AV EU:s EKONOMISKA OCH  
MONETÄRA UNION"**

## EUROPEISKA REGIONKOMMITTÉN

- Europeiska regionkommittén välkomnar "De fem ordförandenas rapport" som ett viktigt steg i arbetet för att göra Ekonomiska och monetära unionen (EMU) mer motståndskraftig mot ekonomiska chocker, bättre genomföra EMU:s principer och mål i enlighet med artikel 3 i EU-fördraget och artikel 120 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och genomföra reformer för att öka den demokratiska legitimiteten när det gäller EMU:s styrning.
- ReK betonar behovet av större konvergens, såväl mellan medlemsstaterna som inom medlemsstaterna, och ser med oro på de skillnader som i vissa fall är större inom olika medlemsstater än mellan desamma.
- Samtidigt understryker kommittén att de sociala, ekonomiska och territoriella skillnaderna endast kan minskas med hjälp av ett koncept som bygger på 2020-strategin som omfattar en regional dimension och en resultatorienterad sammanhållningspolitik. ReK upprepar därför sitt stöd för en process som syftar till ekonomisk och social konvergens. Därutöver efterlyser kommittén på nytt ett omfattande europeiskt samråd om Europeiska unionens framtida territoriella vision fram till 2050. Det behövs en sådan tydlig vision till vilken politiska strategier och finansieringsmekanismer skulle kunna anpassas. ReK välkomnar att man för närvarande undersöker strategier för sammanhållningspolitiken efter 2020.
- Regionala skillnader måste hanteras för att möta social ojämlikhet, öka tillväxten, skapa jobb, förbättra konkurrenskraften och sammanhållningen inom EMU och EU, och ReK noterar den viktiga roll som lokala och regionala myndigheter spelar som arbetsgivare och för att skapa en företagsvänlig miljö.
- ReK upprepar uppmaningen till kommissionen och parlamentet att införa en uppförandekod som garanterar att lokala och regionala myndigheter på ett strukturerat sätt involveras i den europeiska terminen med intentionen att presentera ett konkret förslag på området under 2016 och förbinder sig att föra en fortlöpande dialog med kommissionen i frågan.

### Föredragande

Paul Lindquist (SE–EPP), ledamot av Stockholms läns landsting

### Referensdokument

*De fem ordförandenas rapport "Färdigställandet av EU:s ekonomiska och monetära union",*  
bakgrundsdokument om den ekonomiska och monetära unionen, först publicerat den 22 juni 2015

## Yttrande från Europeiska regionkommittén – Uppföljning av de fem ordförandenas rapport "Färdigställandet av EU:s ekonomiska och monetära union"

### I. POLITISKA REKOMMENDATIONER

#### EUROPEISKA REGIONKOMMITTÉNS STÅNDPUNKT

##### Inledning

1. Europeiska regionkommittén välkomnar "De fem ordförandenas rapport" som ett viktigt steg i arbetet för att göra Ekonomiska och monetära unionen (EMU) mer motståndskraftig mot ekonomiska chocker, bättre genomföra EMU:s principer och mål i enlighet med artiklarna 3 i EU-fördraget och 120 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och genomföra reformer för att öka den demokratiska legitimiteten när det gäller EMU:s styrning.
2. Kommittén noterar dock att man i rapporten inte föreslår någon reform av den europeiska stabilitetsmekanismen och inte behandlar frågan om statsbankrutt inom EMU. Större fokus bör läggas på att lösa grundproblemen med valutaunionen, det vill säga obalanser i bytesbalansen som orsakas av skillnader i produktivitetstillväxt. Dessa leder nämligen också till obalanser i kapitalflöden mellan länder och regioner, och man bör införa mekanismer för att ge återkoppling till länder och regioner där politiker eller ekonomiska aktörer avviker från det som betraktas som en sund politik och ett sunt risktagande.
3. Den nuvarande ekonomiska situationen, med skör tillväxt och hög arbetslöshet, motiverar ett helhetsgrepp i syfte att förbättra statsfinanserna i medlemsländerna, bl.a. med utgångspunkt i den ytterligare fördjupningen av den inre marknaden<sup>1</sup> samt ökade insatser för att stödja det fortsatta genomförandet av strukturella reformer och stimulera investeringar och därigenom skapa en uthållig tillväxt för framtiden.
4. Migration och arbetskraftsmobilitet erbjuder en potential för att öka tillväxten i unionen, men detta kräver bland annat att vissa frågor som handlar om tillgång till bostäder, offentliga och sociala tjänster samt arbetsmarknadens flexibilitet hanteras. ReK anser även att medfinansiering från Europeiska unionen bör frigöras för att bidra till ökad mottagningskapacitet.
5. Kommittén understryker behovet av att stärka ägarskapet och den demokratiska legitimiteten i hela EU och samtidigt stärka den regionala dimensionen, så att tillämpningen av regelverket sker på ett rättvist och konsekvent sätt i hela unionen samtidigt som subsidiaritetsprincipen respekteras.
6. Vi välkomnar tvåstegsförfarandet som syftar till att först bygga vidare på befintliga instrument och fördrag, för att därefter genomföra mer omfattande förändringar i ett andra steg, syftande till att göra konvergensprocessen ännu mer bindande för euroländerna via gemensamt överenskomna riktlinjer för konvergens.

---

<sup>1</sup>

Se ReK:s yttrande om "Att förbättra den inre marknaden", som antogs den 7–8 april 2016.

## Mot en ekonomisk union – konvergens, välfärd och social sammanhållning

7. ReK betonar behovet av större konvergens, såväl mellan medlemsstaterna som inom medlemsstaterna, och ser med oro på de skillnader som i vissa fall är större inom olika medlemsstater än mellan desamma.
8. Samtidigt understryker kommittén att de sociala, ekonomiska och territoriella skillnaderna endast kan minskas med hjälp av ett koncept som bygger på 2020-strategin som omfattar en regional dimension och en resultatorienterad sammanhållningspolitik. Vi upprepar därför vårt stöd för en process som syftar till ekonomisk och social konvergens. Därutöver efterlyser kommittén på nytt ett omfattande europeiskt samråd om Europeiska unionens framtida territoriella vision fram till 2050. Det behövs en sådan tydlig vision till vilken politiska strategier och finansieringsmekanismer skulle kunna anpassas<sup>2</sup>. ReK välkomnar att man för närvarande undersöker strategier för sammanhållningspolitiken efter 2020.
9. Vi understryker behovet av ytterligare stöd till utvecklingen i gräns-, rand- och yttersta randområden och i regioner som står inför demografiska utmaningar för att konvergens ska kunna uppnås på ett enhetligt och varaktigt sätt som överensstämmer med de antagna EU-omfattande strategierna.
10. Kommittén varnar för att en "one-size-fits-all"-lösning inte kan fungera då situationen såväl mellan medlemsstaterna som inom dessa ställer krav på flexibilitet, vilket kräver att konkurrenskraftsmyndigheterna respekterar nationella mekanismer för lönesättning och inte tar över den roll som de sociala parterna spelar på detta område.
11. Konkurrenskraftsmyndigheterna bör ta hänsyn till alla aspekter av näringsklimatet i bred mening, det vill säga även faktorer som produktivitet, kompetens, innovation, näringsklimat och onödig byråkrati. Kommittén instämmer därför i att begreppet "konkurrenskraft" inte enbart får reduceras till en fråga om lönenivåer.
12. Vi håller med om att mer fokus bör läggas vid sysselsättning och välfärd.
13. Redovisningen av sociala indikatorer påvisar att arbetslöshet, fattigdom och socialt utanförskap är koncentrerade i mindre utvecklade regioner och har en tydlig koppling till hur väl tidigare rekommendationer inom ramen för bland annat 2020-strategin har implementerats.
14. ReK välkomnar att "De fem ordförandenas rapport" på ett principiellt plan erkänner att den sociala dimensionen är ekonomiskt nödvändig. I detta sammanhang upprepar ReK sitt stöd för Europaparlamentets uppmaning till medlemsstaterna om att överväga att underteckna en "social investeringspakt" som skulle fastställa mål för sociala investeringar på nationell nivå för att uppnå Europa 2020-strategins mål i fråga om sysselsättning, sociala frågor och utbildning<sup>3</sup>.

---

<sup>2</sup> ReK:s yttrande om "Territoriell vision 2050: vilken framtid?" CdR 4285/2015 av den 3 december 2015.

<sup>3</sup> ReK:s resolution av den 4 juli 2013 om "Fördjupning av Ekonomiska och monetära unionen": CDR4129-2013\_00\_00\_TRA\_RES – RESOL-V-007.

15. Vi välkomnar att kommissionen erkänner arbetsmarknadsparternas roll i acceptansen av vidareutvecklingen av Ekonomiska och monetära unionen. Detta gäller såväl rollen i utarbetandet av de nationella reformprogrammen som den på det hela taget starkare inriktningen på sysselsättning och sociala frågor och på den eftersträvade "pelaren för sociala rättigheter". Dialogen med arbetsmarknadens parter är ändamålsenlig och kan öka acceptansen i medlemsstaterna. På sikt kan arbetsmarknadens parter även ge ett viktigt bidrag till möjliga gemensamma projekt som de främjar i enlighet med den gemensamma handlingsplanen.
16. Regionala skillnader måste hanteras för att möta social ojämlikhet, öka tillväxten, skapa jobb, förbättra konkurrenskraften och sammanhållningen inom EMU och EU, och ReK noterar den viktiga roll som lokala och regionala myndigheter spelar som arbetsgivare och för att skapa en företagsvänlig miljö.
17. Lokala och regionala myndigheter är instrumentella i arbetet för att öka konkurrenskraften via lokala och regionala initiativ.
18. Vi välkomnar att det i rekommendationerna om etablering av nationella konkurrenskraftsråd i euroområdet (COM(2015) 601 final) framgår att dessa råd endast ska tillhandahålla beslutsstöd och inte presentera färdiga förslag.

#### Den europeiska planeringsterminen

19. Vi välkomnar att den europeiska terminen strömlinjeformas och förstärks inom ramen för det nuvarande ramverket och att dokumenten koordineras för att förbättra fokus, öka effektiviteten och tydliggöra ägarskapet i syfte att uppnå EU:s mål för god förvaltning.
20. Kommittén erkänner värdet av den europeiska terminen som ett verktyg för att leverera reformer på nationell nivå och på EU-nivå genom att försäkra att EU och dess medlemsstater koordinerar sin ekonomiska politik.
21. ReK upprepar uppmaningen till kommissionen och parlamentet att införa en uppförandekod som garanterar att lokala och regionala myndigheter på ett strukturerat sätt involveras i den europeiska terminen med intentionen att presentera ett konkret förslag på området under 2016 och förbinder sig att föra en fortlöpande dialog med kommissionen i frågan.
22. Kommittén insisterar på att landrapporterna och de landspecifika rekommendationerna uttryckligen bör hantera frågor som rör de regionala skillnaderna och på ett systematiskt sätt bygga på input från den regionala och lokala nivån.
23. Vi beklagar att den förändrade strukturen för den europeiska terminen inte nämner ReK i diskussionen om euroområdets prioriteringar och uppmanar kommissionen att behandla regionala frågor i dokumenten som reglerar den europeiska terminen med stöd av systematiska regionala analyser av bland annat sysselsättningen och sociala frågor.

## Mot en finansiell union – integrerad finanspolitik för en integrerad ekonomi

24. Förverkligandet av bankunionen är på kort sikt det mest effektiva instrumentet i arbetet med att förhindra kriser i det finansiella systemet, bryta den onda cirkeln mellan nationella banker och medlemsländer samt minimera negativa effekter av ekonomiska chocker.
25. Kommittén uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att minska riskerna i det finansiella systemet, förbättra prisflexibiliteten och genomföra nationella garantisystem.
26. Vi anser därför att en förutsättning för att en Europeisk insättningsgaranti (EDIS) ska kunna etableras är att de europeiska avvecklingsfonderna och nationella insättningsgarantierna har kommit på plats och finansierats och att kopplingen mellan dessa har klarlagts så att risken för "moral hazard" kan minimeras.
27. ReK uppmanar Europeiska centralbanken (ECB) och Europeiska bankmyndigheten (EBA) att analysera kvaliteten på de finansiella tillgångarna och genomföra stresstester för de finansiella institutioner som berörs av EDIS i syfte att garantera en rättvis spelplan för dessa institutioner.
28. Kommittén uppmanar kommissionen att förklara mervärdet av den rådgivande europeiska finanspolitiska nämnden, vars sekretariat lyder under kommissionens generalsekretariat. Det är särskilt viktigt att diskutera hur man kan undvika att en sådan nämnd inte på ett onödigt sätt bidrar till en redan komplicerad makroekonomisk övervakningsmiljö.
29. ReK beklagar att man inte fick möjlighet att yttra sig innan den europeiska finanspolitiska nämnden inrättades. Principiellt anser vi att det är viktigt att konsekvent övervaka efterlevnaden av stabilitets- och tillväxtpaktens regler. Samtidigt ger den aktuella utformningen av det föreslagna organet upphov till tvivel om huruvida fördelarna står i proportion till den ökade byråkratiska börda som kan förväntas. Det är dessutom oklart på vilken rättslig grund införandet bygger och i vilket förhållande den europeiska finanspolitiska nämnden står till de nationella finanspolitiska råden.
30. Vi vill se ett förverkligande av kapitalmarknadsunionen som möjliggör kapitalflöden över gränserna utan att hota stabiliteten i olika regioner och länder, och som hjälper företagen – särskilt mikroföretagen och de små och medelstora företagen – att få tillgång till en mångfald av finansieringskällor.
31. Kommittén anser att en sammanhållen och väl utformad kapitalmarknadsunion bör omfatta alla de 28 medlemsländerna samt främja en rättvis spelplan i hela EU, och uppmanar medlemsstaterna att se till att bankunionen förblir tillgänglig för de medlemsstater som ännu inte har infört euron.

## Mot en fiskal union – ett integrerat ramverk för en sund och integrerad finanspolitik

32. ReK insisterar på att stabilitets- och tillväxtpakten måste respekteras och betonar vikten av att varje medlemsland har en sund ekonomi och stabila statsfinanser, som en förutsättning för nödvändiga investeringar på såväl kort som lång sikt<sup>4</sup>.
33. Kommittén begär att medlemsstaterna – för att få tillgång till de europeiska instrument som syftar till att stabilisera ekonomin – måste visa på en ansvarsfull ekonomisk politik. Användningen måste gå hand i hand med ett fullständigt genomförande av strukturreformer, med siktet inställt på ökad konvergens, samordning och integration, och vi begär att stödet inte under några omständigheter får leda till permanenta och enkelriktade flöden mellan länder. Stabilitetsfonden och övriga instrument såsom stödprogrammet för strukturreformer bör inte syfta till att ersätta dagens sammanhållningspolitik.
34. ReK instämmer med kommissionen i att den kommande utvärderingen av sexpacken och tvåpacken bör användas som grund för arbetet med att förbättra transparensen inom och legitimiteten för EU, vilket är särskilt viktigt på lokal och regional nivå. Vi begär därför att en "ekonomisk dialog" införs mellan ReK och kommissionen i likhet med den dialog som redan förs mellan kommissionen och parlamentet.
35. ReK upprepar sin övertygelse om att det behövs finanspolitisk kapacitet för att förse EMU med en tillfällig chockabsorberingsmekanism<sup>5</sup>.
36. Förutsättningarna för finansiering av investeringar i den reala ekonomin har i grunden förändrats av den pågående ekonomiska krisen, och ReK poängterar de lokala och regionala myndigheternas stora betydelse för att uppnå största möjliga effektivitet och identifiera hinder för produktiva investeringar.
37. ReK efterlyser på nytt en gyllene regel för att separera långsiktiga investeringar från löpande utgifter och uppmuntrar införandet av en ram som överensstämmer med europeiska kriterier för att identifiera de sociala investeringar och infrastrukturinvesteringar som är viktigast, och som krävs för att hålla uppe den långsiktiga tillväxten.
38. Vi understryker behovet av att förbättra de offentliga investeringarnas kvalitet, bland annat genom att tillämpa OECD:s riktlinjer för effektiva offentliga investeringar i alla delar av statsförvaltningen, och uppmanar till en diskussion om hur fiskal decentralisering i olika delar av den offentliga sektorn kan förbättra de offentliga utgifternas kvalitet, och därigenom skapa tillväxtvänlig fiskal konsolidering utan att äventyra principen om solidaritet mellan olika regioner i en medlemsstat.

---

<sup>4</sup> Punkt 8 i ReK:s resolution om kommissionens meddelande "Årlig tillväxtöversikt för 2016 – Stärkt återhämtning och främjad konvergens", COR\_2015\_06756\_00\_00\_RES – RESOL-VI/008.

<sup>5</sup> Se ReK:s resolution av den 4 juli 2013 om "Fördjupning av Ekonomiska och monetära unionen", CDR4129-2013\_00\_00\_TRA\_RES – RESOL-V/007.

39. ReK uppmanar återigen kommissionen att lägga fram en vitbok som fastställer en typologi på EU-nivå för offentliga investeringars kvalitet i de offentliga utgiftsredovisningarna i förhållande till deras långsiktiga effekter och att inkludera ett kapitel om kvaliteten på de offentliga investeringarna, även på nivån under den nationella, i alla årliga rapporter om de offentliga finanserna i Ekonomiska och monetära unionen (EMU)<sup>6</sup>.

#### Demokratisk förankring, legitimitet och stärkta institutioner

40. En fördjupad och mer motståndskraftig ekonomisk och monetär union skulle tjäna på att ha mindre komplicerade strukturer, tydligare ägarskap och större transparens, snarare än nya lager av regler ovanpå de redan existerande. Kommittén välkomnar därför kommissionens önskan att förenkla, öka transparensen och göra ägarskapet tydligare.
41. Vi efterlyser större realism när det gäller den praktiska implementeringen av administrativa sanktioner för länder som inte följer gemensamt uppsatta regler samt en diskussion om hur marknadsmekanismer skulle kunna utgöra alternativ eller komplement.
42. ReK betonar att särskilt fokus behöver läggas på att säkerställa att den ekonomiska styrningen präglas av tydliga ansvarsförhållanden på alla nivåer, inklusive den lokala och regionala nivån, eftersom just den senare ofta bär ansvaret för policyimplementering på olika områden, till exempel sysselsättning, sjukvård och utbildning.

#### Avslutande kommentarer

43. ReK begär att kommissionen involverar kommittén i förberedelserna av vitboken som handlar om övergången från steg ett till steg två i reformerna av EMU.
44. ReK påtalar vikten av att i arbetet med att fördjupa valutaunionen även beakta konsekvenserna för relationerna till icke-euroländer och att det tydligt framgår vilka förslag som omfattar alla medlemsländer respektive endast euroländer.
45. Kommittén insisterar på att alla åtgärder som rör färdigställandet av EMU måste implementeras på ett så transparent sätt som möjligt för att inte alienera de medlemsstater som inte ännu använder euron och för att undvika att det uppstår ett Europa med två hastigheter.

---

6

ReK:s yttrande om "Att på bästa sätt utnyttja flexibiliteten inom stabilitets- och tillväxtpaktens befintliga regler", föredragande: Olga Zrihen (BE-PES), COR-2015-01185, punkt 15.



Bryssel den 7 april 2016

Europeiska regionkommitténs ordförande

Markku Markkula

Europeiska regionkommitténs generalsekreterare

Jiří Buriánek

## II. HANDLÄGGNING

|  |   |
|--|---|
| <b>Titel</b>   | <b>Uppföljning av de fem ordförandenas rapport "Färdigställandet av EU:s ekonomiska och monetära union"</b>   |
| <b>Referens(er)</b>  | "Färdigställandet av EU:s ekonomiska och monetära union", rapport utarbetad av Jean-Claude Juncker i nära samarbete med Donald Tusk, Jeroen Dijsselbloem, Mario Draghi och Martin Schulz  |
| <b>Rättslig grund</b>  | Artikel 307 fjärde stycket i EUF-fördraget  |
| <b>Hänvisning till arbetsordningen</b>                                 | Yttrande på eget initiativ, artikel 41 b ii   |
| <b>Rådets/Europaparlamentets/<br/>Kommissionens remiss</b>             | /   |
| <b>Ordförandens/Presidiets beslut</b>                                  | 29 september 2015   |
| <b>Ansvarigt utskott</b>   | Utskottet för ekonomisk politik (ECON)  |
| <b>Föredragande</b>  | Paul Lindquist (SE–EPP)   |
| <b>Underlag</b>  | 23 oktober 2015 – 23 december 2015  |
| <b>Behandling i utskottet</b>  | 10 december 2015 – 29 februari 2016   |
| <b>Antagande i utskottet</b>   | 29 februari 2016  |
| <b>Resultat av omröstning i utskottet<br/>(majoritet, enhällighet)</b> | Majoritet   |
| <b>Antagande vid plenarsession</b>                                     | 7 april 2016  |
| <b>Tidigare yttranden från kommittén</b>                               | ReK:s resolution av den 4 juli 2013 om "Fördjupning av Ekonomiska och monetära unionen",<br>CDR4129-2013_00_00_TRA_RES – RESOL-V/007<br>ReK:s resolution av den 10 februari 2016 om kommissionens meddelande "Årlig tillväxtöversikt för 2016 – Stärkt återhämtning och främjad konvergens",<br>COR_2015_06756_00_00_RES – RESOL-VI/008 |
| <b>Samråd med nätverket för övervakning av subsidiariteten</b>         | Ej tillämpligt  |